

Αναθεωρώντας τις σχέσεις ΕΕ-Τουρκίας: μεταξύ συνεργασίας και αντιπαραθέσεων

Οι εντάσεις για τη δημοκρατία, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη μετανάστευση έχουν οδηγήσει σε επανεξέταση των σχέσεων ΕΕ-Τουρκίας.

Το μέλλον των σχέσεων ΕΕ-Τουρκίας

https://multimedia.europarl.europa.eu/en/the-future-of-eu-turkey-relations_N01-AFPS-201125-EUTK_ev

Η ευρωπαϊκή πορεία της Τουρκίας: αναστολή των ενταξιακών συνομιλιών

Η Τουρκία είναι χώρα προς ένταξη στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα από το 1963, ενώ το 1987 έχει υποβάλλει πρόταση για να προσχωρήσει στην ΕΕ. Το 1999 αναγνωρίστηκε ως υποψήφια προς ένταξη στην ΕΕ χώρα, ωστόσο οι διαπραγματεύσεις ξεκίνησαν το 2005. Από τότε δεν έχει επιτευχθεί σημαντική πρόοδος. Μόνο 16 από τα 35 κεφάλαια έχουν ανοίξει και μόνο ένα έχει ολοκληρωθεί και έχει κλείσει. Μετά τα μέτρα καταστολής που υιοθέτησε η τουρκική κυβέρνηση, ως απάντηση στο αποτυχημένο πραξικόπημα εναντίον του προέδρου Ερντογάν στις 15 Ιουλίου 2016, οι διαπραγματεύσεις έληξαν και από τότε δεν έχουν ανοίξει κεφάλαια ενταξιακών διαπραγματεύσεων,

Το Νοέμβριο του 2016, οι ευρωβουλευτές ενέκριναν [ψήφισμα που ζητούσε την αναστολή των διαπραγματεύσεων](#), ενώ η πολιτική καταστολή συνεχίζεται στην Τουρκία. [Επανάλαβαν το αίτημά τους για αναστολή σε ψήφισμα](#) που εγκρίθηκε τον Ιούλιο του 2017 λόγω των ανησυχιών για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Αν και αυτά τα ψηφίσματα δεν είναι δεσμευτικά, στέλλουν ένα σημαντικό μήνυμα.

Οι ευρωβουλευτές συζητούν τακτικά την κατάσταση στη χώρα. Για παράδειγμα, τον Φεβρουάριο του 2018 συζητήσαν για τα ανθρώπινα δικαιώματα στην Τουρκία καθώς και τη στρατιωτική επιχείρηση της χώρας στο Αφρίν της Συρίας. Τον ίδιο μήνα υιοθέτησαν επίσης [ψήφισμα που καλούσε την Τουρκία να άρει την κατάσταση έκτακτης ανάγκης](#).

Χωρίς σαφή και σημαντική πρόοδο στις μεταρρυθμίσεις, το Κοινοβούλιο δεν μπορεί να εξετάσει το ενδεχόμενο [επανεναρξης των ενταξιακών διαπραγματεύσεων](#), προειδοποίησαν οι ευρωβουλευτές στις 7 Ιουνίου. Παρά τις επανειλημμένες δηλώσεις της Τουρκίας σχετικά με τον στόχο της προσχώρησης στην ΕΕ, τα τελευταία δύο χρόνια παρατηρείται συνεχής οπισθοδρόμηση όσον αφορά τις σχετικές δεσμεύσεις της, τόνισαν. Χαιρέτισαν, ωστόσο, την προθυμία της Τουρκίας να ενεργήσει ως διαμεσολαβητής στον ρωσικό πόλεμο κατά της Ουκρανίας.

Αν και δεν είναι η πρώτη φορά που το Κοινοβούλιο εξέφρασε τις ανησυχίες του, η ΕΕ και Τουρκία διατηρούν στενούς δεσμούς σε πολλούς τομείς.

Από το εμπόριο μέχρι και το NATO, ΕΕ και Τουρκία έχουν διατηρήσει για δεκαετίες μια παραγωγική σχέση σε πολλούς τομείς. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια, οι σχέσεις μεταξύ των δύο πλευρών έχουν παγώσει, εξαιτίας των ανησυχιών που προκύπτουν από την κατάσταση του κράτους δικαίου και της δημοκρατίας στη χώρα, με την φυλάκιση δημοσιογράφων και μελών της αντιπολίτευσης, καθώς και την επέμβαση των τουρκικών στρατευμάτων στη Συρία. Υπάρχουν επίσης ανησυχίες για τις παράνομες δραστηριότητες της Τουρκίας στην Κύπρο, καθώς και για τις παραβιάσεις της ελληνικής επικράτειας. Τον Μάιο του 2022, η Τουρκία απείλησε να ασκήσει βέτο στην αίτηση προσχώρησης της Σουηδίας και της Φιλανδίας στο Νάτο. Οι τρεις χώρες κατάφεραν, ωστόσο, να καταλήξουν σε συμφωνία λίγες εβδομάδες αργότερα, υπογράφοντας τριμερές μνημόνιο στις 28 Ιουνίου 2022.

Οι εξελίξεις αυτές αποτελούν ακόμη έναν λόγο αναθεώρησης της συνεργασίας μεταξύ των δύο πλευρών. Παρακάτω ακολουθεί μια επισκόπηση των διάφορων πτυχών της σχέσης ΕΕ-Τουρκίας.

Συμφωνία ΕΕ-Τουρκίας για το προσφυγικό

Από την έναρξη του εμφυλίου πολέμου στη Συρία, το 2011, περίπου 3,6 εκατομμύρια πρόσφυγες έχουν εισέλθει στην Τουρκία και σήμερα η χώρα εξακολουθεί να φιλοξενεί τη μεγαλύτερη προσφυγική κοινότητα στον κόσμο.

Τον Μάρτιο του 2016, η ΕΕ και η Τουρκία υπέγραψαν συμφωνία για την αντιμετώπιση της προσφυγικής και μεταναστευτικής κρίσης, η οποία είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση της παράνομης διέλευσης υπηκόων τρίτων χωρών Ευρώπη. Διαβάστε περισσότερα σχετικά με την [απάντηση της ΕΕ στην προσφυγική και μεταναστευτική κρίση](#).

Βάσει της συμφωνίας, όλοι όσοι διασχίζουν παράνομα την Τουρκία και φθάνουν στα ελληνικά νησιά, θα επιστρέφονται πίσω στην Τουρκία. Σε αντάλλαγμα, η χώρα έλαβε

χρηματοδότηση ύψους περίπου 6 δις. ευρώ από την ΕΕ, που συντονίστηκε από τη Διευκόλυνση της ΕΕ για τους Πρόσφυγες στην Τουρκία.

Ωστόσο, σε ομιλία του στις 28 Φεβρουαρίου 2020, ο πρόεδρος της Τουρκίας Ρετζέπ Ερντογάν, απείλησε να ανοίξει εκ νέου τα σύνορα με την Ελλάδα, καθώς θεωρεί ότι η ΕΕ δεν έχει τηρήσει τις υποσχέσεις της. Μετά την ανακοίνωση της απόφασής τους, η Ελλάδα κήρυξε κατάσταση έκτακτης ανάγκης και οι ηγέτες της ΕΕ συμφώνησαν να προσφέρουν στη χώρα οικονομική βοήθεια ύψους 700 εκατομμυρίων ευρώ, καθώς και να προβλέψουν σημαντική αύξηση των οικονομικών πόρων στον μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό της ΕΕ για το 2021-2027 για την αποτελεσματικότερη διαχείριση των μεταναστευτικών και προσφυγικών ροών μετανάστευση, αλλά και των συνόρων.

Εγτάσεις ΕΕ-Τουρκίας για την Ελλάδα και την Κύπρο

Υπάρχουν επίσης ανησυχίες σχετικά με τις παράνομες ερευνητικές δραστηριότητες και γεωτρήσεις της Τουρκίας στην Ανατολική Μεσόγειο και την τακτική παραβίαση του ελληνικού εναέριου χώρου αλλά και των ελληνικών και κυπριακών χωρικών υδάτων. Σε [ψήφισμα που εγκρίθηκε στις 17 Σεπτεμβρίου 2020](#), οι ευρωβουλευτές καταδίκασαν τις ενέργειες της Τουρκίας εντός της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης Ελλάδας και Κύπρου, εκφράζοντας πλήρη αλληλεγγύη προς τις δύο χώρες.

Η Τουρκία εισέβαλε στην Κύπρο το 1974, προκαλώντας τη διχοτόμηση του νησιού. Η κατεχόμενη Βόρεια Κύπρος αναγνωρίζεται μόνο από την Τουρκία.

Μετά την ανακάλυψη υπεράκτιων αποθεμάτων φυσικού αερίου στην ανατολική Μεσόγειο, η Τουρκία χρησιμοποίησε τις στρατιωτικές της δυνάμεις για να παραβιάσει τα χωρικά ύδατα και τον εναέριο χώρο των γειτονικών χωρών και να πραγματοποιήσει γεωτρήσεις.

Οι ευρωβουλευτές επέκριναν την κατάσταση στα κατεχόμενα εδάφη της βόρειας Κύπρου, σε [ψήφισμα που εγκρίθηκε στις 26 Νοεμβρίου 2020](#), ζητώντας την επιβολή αυστηρών κυρώσεων κατά της Τουρκίας ως απάντηση στις παράνομες δραστηριότητές της.

Καταδίκη της στρατιωτικής επέμβασης στη Συρία

Τον Οκτώβριο του 2019 η Τουρκία πραγματοποίησε στρατιωτική επέμβαση στη βορειοδυτική [Συρία](#), με στόχο τη δημιουργία μιας ζώνης ασφαλείας μεταξύ των δύο χωρών και την επανεγκατάσταση περίπου δύο εκατομμυρίων Σύριων προσφύγων που ζουν στην Τουρκία. Η κίνηση αυτή προκάλεσε μεγάλο αριθμό θυμάτων και την εκτόπιση χιλιάδων πολιτών και [καταδικάστηκε άμεσα από πολλές χώρες](#), ενώ στις 24 Οκτωβρίου 2019 οι ευρωβουλευτές [υιοθέτησαν ψήφισμα ζητώντας μέτρα κατά της Τουρκίας](#).

Ο Ερντογάν απευθύνεται στους οπαδούς του μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων του δημοψηφίσματος της 16ης Απριλίου, 2017
©Yasin Bulbul

Προς μια καλύτερη οικονομική συνεργασία

Τον Δεκέμβριο του 2016, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε την ανανέωση της υφισταμένης **τελωνειακής ένωσης με την Τουρκία** και την επέκταση των διμερών εμπορικών σχέσεων, αλλά το Συμβούλιο δεν έχει ακόμα εγκρίνει τη συγκεκριμένη πρόταση. Μόλις ολοκληρωθούν οι διαπραγματεύσεις, η συμφωνία θα πρέπει να εγκριθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πριν τεθεί σε ισχύ.

Η ΕΕ είναι μακράν η μεγαλύτερη εξαγωγική αγορά της Τουρκίας (41,3% το 2020), ενώ η Τουρκία είναι ο έκτος μεγαλύτερος εμπορικός εταίρος της ΕΕ.

Το άρθρο αυτό δημοσιεύθηκε αρχικά στις 27 Απριλίου 2017 και ενημερώνεται τακτικά. Η τελευταία ενημέρωση έγινε τον Ιούνιο του 2022.

Μάθετε περισσότερα

Δελτίο Τύπου

ΕΕ-Τουρκία: η ανατομία μιας δύσκολης σχέσης

Οι ευρωβουλευτές ζητούν την αποκλιμάκωση της έντασης στα σύνορα της Τουρκίας με την ΕΕ (11 Μαρτίου 2020)

Τουρκία: Αναδιαμόρφωση της ανατολικής Μεσογείου: εξερεύνηση αποθεμάτων φυσικού αερίου - Σεπτέμβριος 2020 (στα αγγλικά)

Μελλοντικές σχέσεις ΕΕ-Τουρκίας - Οκτώβριος 2018 (στα αγγλικά)